

Nr 245.

Godkänd av första kammaren den 28 maj 1919.

Godkänd av andra kammaren den 28 maj 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer m. m.

(Bankoutslottets utlåtande nr 68.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlåtna propositionen (nr 2) med förslag till tilläggsstat för år 1919 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

dels att, i avbidan på den proposition om anvisande av medel för ändamålet, som kunde bli förelagd riksdagen, till beredande av krigstidstillägg under år 1919 åt f. d. befattningshavare i statens tjänst — avskedade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare därunder icke inbegripna — under tionde huvudtiteln på *tilläggsstat* för år 1919 såsom förslagsanslag beräkna ett belopp av 8,500,000 kronor;

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 14 saml. Nr 245.

dels ock att, i avvaktan på proposition angående krigstidstillägg för år 1919 åt vissa f. d. lärare och lärarinnor vid egentliga folkskolor och småskolor med flera undervisningsanstalter, beräkna för ändamålet under tionde huvudtiteln på *tilläggsstat* för år 1919 såsom förslagsanslag ett belopp av 1,700,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 14 mars 1919 avlåten proposition (nr 226), under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna propositionen bifogat förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg under år 1919 åt de i ovannämnda författningsförslag åsyftade pensionärer m. fl. å tilläggsstat för år 1919 under tionde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa ett belopp av 10,000,000 kronor,

dels ock förklara, att under år 1920 tills vidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka under nämnda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda pensionärer m. fl. skola bestridas, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp under år 1920 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

I sammanhang härmed har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i berörda proposition, att det s. k. grundtalet i enlighet med kommitterades i propositionen omnämnda förslag bestämmes till $\frac{9}{10}$ av fördyringen.

Riksdagen vill erinra, att riksdagen i skrivelse denna dag (nr 216) anmält, att riksdagen godkänt förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Häri genom har riksdagen anslutit sig till det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget, att dyrtidstillägg skall utgå efter s. k. glidande skala. Såsom Eders Kungl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit bör givetvis samma system tillämpas jämväl beträffande pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst. Emellertid har riksdagen i vissa avseenden vidtagit ändringar i de föreslagna grunderna för dyrtidstilläggets utgående till befattningshavare. Eders Kungl. Maj:t har föreslagit, att dyrtidstillägget skulle utgå i visst förhållande till ett grundtal, som skulle bestämmas sålunda, att sedan, med ledning av genom socialstyrelsens

försorg verkställda beräkningar rörande den efter ingången av augusti månad 1914 inträdda ökningen i levnadskostnader, av Eders Kungl. Maj:t fastställdes det tal, som skulle anses motsvara levnadskostnadsökningen, nämnda tal skulle minskas med en femtedel därav, varefter i förekommande fall det då erhållna talet skulle jämnas, därest det med högst $2\frac{1}{2}$ understeg närmast högre 5-tal, till sagda 5-tal men eljest till närmast lägre 5-tal. Riksdagen har däremot beslutit, att grundtalet skall utgöra det tal, som anses motsvara levnadskostnadsökningen, minskat med en tiondel därav, varvid, för det fall att det sålunda erhållna talet icke är jämnt delbart med 3, detsamma, därest det med högst $1\frac{1}{2}$ understiger närmast högre med 3 jämnt delbara tal, höjes till sistnämnda tal, men eljest sänkes till närmast lägre med 3 jämnt delbara tal. Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit, att dyrtidstillägg skulle utgå å avlöningsförmåner, som icke överstege 100 kronor för månad, efter ett procenttal, som motsvarade grundtalet, och å avlöningsförmåner, överstigande 100 kronor men icke 600 kronor för månad efter ett procenttal, som motsvarade fyra tiondedelar av grundtalet. Härvidlag har riksdagen vidtagit den ändring, att dyrtidstillägget i senare fallet skall utgå efter ett procenttal, som motsvarar en tredjedel av grundtalet. Med anledning av dessa ändringar har i övergångsbestämmelsen införts stadgandet, att grundtalet för de två första kvartalen av år 1919 skall vara 147, varav följer, att dyrtidstillägget å månadsavlöning mellan 100 kronor och 600 kronor under sagda tid utgår efter 49 procent. Riksdagen anser, att dessa grunder även böra tillämpas i fråga om de pensionerade f. d. befattningshavarna. Härför har erfordrats endast ett fåtal ändringar i Eders Kungl. Maj:ts förslag, enär i § 2 av detta förslag stadgas, att dyrtidstillägget skall beräknas med ledning av det grundtal, som fastställdes för bestämmande av dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. I §§ 3 och 4 har i stället för fyra tiondedelar insatts en tredjedel, varjämte i övergångsbestämmelsen införts, att grundtalet för de två första kvartalen av år 1919 skall vara 147. Med hänsyn därtill, att riksdagen icke anslutit sig till Eders Kungl. Maj:ts förslag om utgående av dyrtidshjälp till vissa familjeförsörjare vid sidan av dyrtidstillägget, har en ändring gjorts i § 4, där orden »och dyrtidshjälp» utgått.

Genom de vidtagna ändringarna har riksdagen således delvis tillmötesgått det i ovanberörda motion framställda yrkandet.

Huru det av riksdagen antagna förslaget verkar i jämförelse med bestämmelserna rörande krigstidstillägg under år 1918 och Eders Kungl. Maj:ts förslag framgår av nedanstående tabell.

Dyrtdistillägg åt f. d. befattningshavare under helt år.

(Under förutsättning av oförändrat grundtal.)

Pension eller understöd för år Kronor	Dyrtdis- tillägg år 1918 Kronor	De sakkunnigas förslag		Kungl. Maj:ts förslag Kronor	Riksdagens beslut Kronor
		Glidande systemet Kronor	Fixa systemet Kronor		
50	325	75	75.—	67.50	73.50
100	350	150	150.—	135.—	147.—
200	400	300	300.—	270.—	294.—
300	450	450	450.—	405.—	441.—
400	500	600	600.—	540.—	588.—
500	550	750	698.33	675.—	735.—
600	600	810	765.—	729.—	784.—
700	650	870	831.67	783.—	833.—
800	700	930	898.33	837.—	882.—
900	750	990	965.—	891.—	931.—
1,000	800	1,050	1,031.67	945.—	980.—
1,500	1,050	1,350	1,365.—	1,215.—	1,225.—
2,000	1,050	1,650	1,698.33	1,485.—	1,470.—
2,300	1,050	1,830	1,825.—	1,647.—	1,617.—
3,000	1,050	1,830	1,825.—	1,647.—	1,617.—
4,000	1,050	1,830	1,825.—	1,647.—	1,617.—
5,000	1,050	1,830	1,825.—	1,647.—	1,617.—

Med hänsyn till de av riksdagen beslutade förändringarna i grunderna för dyrtdistilläggets utgående till de pensionerade f. d. befattningshavarna torde kostnaderna härför komma att uppgå till något högre belopp än vad Eders Kungl. Maj:t beräknat. Riksdagen har därför ansett sig böra öka anslaget med 500,000 kronor eller till 10,500,000 kronor.

Med undantag av vad ovan anförts har riksdagen intet att erinra i fråga om förevarande proposition.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt ovanberörda väckta motion i ämnet *dels* godkänt bilagda förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtdistillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer (bilaga A),

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtdistillägg under år 1919

åt de i ovannämnda författningsförslag åsyftade pensionärer m. fl. å tilläggsstat för år 1919 under tionde huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisat ett belopp av 10,500,000 kronor,

dels ock förklarar, att under år 1920 tillsvidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka under nämnda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovan omförmälda pensionärer m. fl. skola bestridas, desamma skola utgå av de medel, vilka för beredande av dyrtidstillägg under år 1920 kunna varda å riksstaten för sagda år särskilt avsatta.

Stockholm den 28 maj 1919.

Med undersåtlig vördnad.

Bilaga A.**Förslag**

till

kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

§ 1.

F. d. befattningshavare i statens tjänst — avskedade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare därunder icke inbegripna — vilka äro berättigade till pension eller därmed jämförligt årligt understöd, som av Konung och riksdag till siffran bestämts eller eljest utgår efter av riksdagen prövade grunder, äga med här nedan angivna begränsningar uppbära dyrtidstillägg till pensionen eller understödet.

§ 2.

Dyrtidstillägget beräknas med ledning av det grundtal, som fastställts för bestämmande av dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Nytt grundtal äger tillämpning från och med det kvartal, under vilket Kungl. Maj:ts beslut därom kungjorts, till det kvartal, under vilket Kungl. Maj:t må komma att fastställa annat grundtal.

§ 3.

Dyrtidstillägget utgår å pension eller understöd, som icke överstiger 125 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar grundtalet.

Överstiger pensionen eller understödet 125 kronor för kvartal, utgår dyrtidstillägg för den del därav, som utgör 125 kronor för kvartal, på sätt nyss sagts samt för den del, som överstiger 125 kronor men icke 575 kronor för kvartal, efter ett procenttal, som motsvarar en tredjedel av grundtalet. Å den del av pension eller understöd, som överstiger 575 kronor för kvartal, utgår icke dyrtidstillägg.

§ 4.

För den, som från mera än ett håll åtnjuter pension eller understöd, som i § 1 omförmåles, lägges berörda förmånens sammanlagda belopp till grund för den i § 3 angivna beräkningen av dyrtidstillägget.

Åtnjuter pensionär dyrtidstillägg såsom befattningshavare i statens tjänst, äger han uppbära dyrtidstillägg enligt denna kungörelse allenast efter ett procenttal, som motsvarar en tredjedel av grundtalet; därest emellertid hans avlöning såsom befattningshavare understiger 500 kronor för år, må han åtnjuta dyrtidstillägg efter ett procenttal, motsvarande grundtalet, dock högst å det belopp, varmed avlöningen understiger 500 kronor för år. Sammanlagda beloppet av dyrtidstillägg å avlöning såsom befattningshavare i statens tjänst samt av dyrtidstillägg å pension eller understöd må icke överstiga det belopp, vartill dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst högst får uppgå.

§ 5.

Dyrtidstillägg enligt här ovan för f. d. befattningshavare i statens tjänst stadgade grunder utgår jämväl till:

1:o) den, som åtnjuter avlöning på indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet;

2:o) f. d. lärare och lärarinnor vid folkskolor, högre folkskolor eller kommunala mellanskolor, vid småskolor eller vid mindre folkskolor, f. d. biträdande eller extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, f. d. lärare och lärarinnor vid med folkskoleseminarier förenade övnings-skolor, vid av landsting eller städer upprättade småskoleseminarier, vid privata småskoleseminarier, vid lappmarks ecklesiastikverks skolor, vid enskilda skolor och barnhem ävensom vid av landsting eller städer inrättade skyddshem, vilka äro berättigade till pension från folkskollärarnas pensionsinrättning eller understöd från småskollärares m. fl. ålderdoms-understödsanstalt;

3:o) f. d. befattningshavare hos statens järnvägar, vilken enligt lagen den 11 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift uppbär ersättning för skada, som han ådragit sig under förrättandet av arbete i statens järnvägars tjänst; samt

4:o) f. d. befattningshavare hos enskilt företag, som numera övertagits av staten, därest han genom statens försorg uppbär pension eller understöd i sådan egenskap;

och beräknas därvid dyrtidstillägget i fall, som avses i 1:o), å den

utgående avlöningen, i de i 2:o) och 4:o) omförmälda fallen å pensionen eller understödet samt i fall, som angives i 3:o), å ersättningens belopp.

§ 6.

Till f. d. befattningshavare vid statens järnvägar utgående pensioner från enskilda järnvägarnas pensionskassa eller med denna jämförlig pensionsinrättning likställas i här ifrågavarande avseende med pension av i § 1 angivet slag. Detsamma gäller beträffande dylik pension, som utgår till sådan f. d. befattningshavare vid numera av staten övertagen järnväg, vilken med pension avgått från tjänst vid järnvägen redan innan den övertagits av staten.

§ 7.

Om till dyrtidstillägg enligt denna kungörelse berättigad avlidit, innan honom tillkommande dyrtidstillägg till fullo utbetalts, övergår hans rätt härutinnan till stärbhuset.

Dyrtidstillägget utgår i sådant fall för samma tid, för vilken pension eller understöd får uppbäras.

§ 8.

Till hjälp vid dyrtidstilläggets uträkning utfärdar Kungl. Maj:t nödiga tabeller.

§ 9.

Dyrtidstillägget utbetalas i sammanhang med pension eller understöd enligt de närmare föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling, samt gäller till och med den 30 juni 1920; dock att enligt de i kungörelsen meddelade bestämmelser dyrtidstillägg skall utgå även för den del av år 1919, som förflutit innan kungörelsens ikraftträdande, varjämte skall iakttagas, att för de två första kvartalen av samma år det i § 2 omförmälda grundtal skall vara 147.